

ตัวชี้วัด 1.2 ประเด็นที่ 5 ส้วมสาธารณะผ่านมาตรฐาน สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย (HAS)

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัดและความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

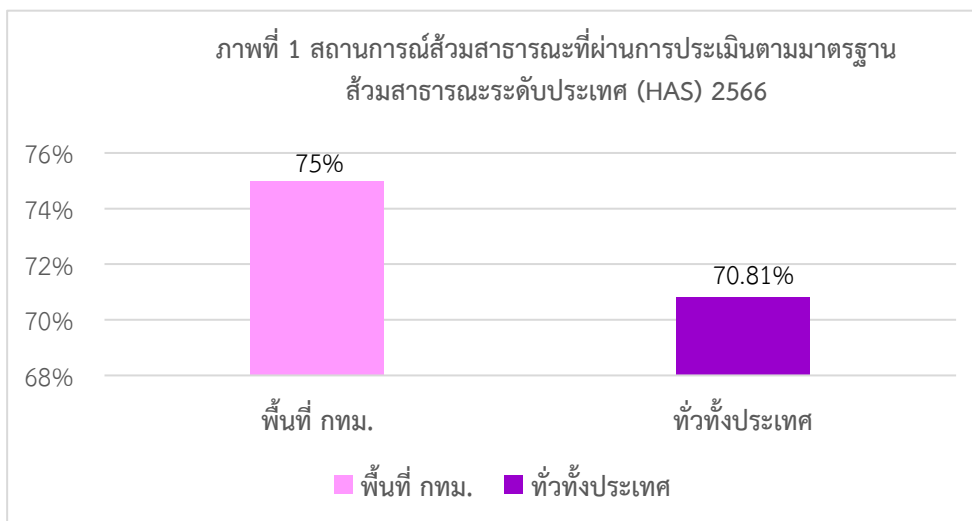
ส้วมสาธารณะ หมายถึง ห้องส้วมในที่สาธารณะหรือสถานประกอบการหรือสถานบริการที่จัดเตรียมไว้ให้ประชาชนทั่วไปใช้บริการ ทั้งกรณีที่มีการจัดเก็บค่าบริการและไม่จัดเก็บค่าบริการ และให้ความหมายรวมถึงส้วมที่จัดไว้เพื่อให้บริการภายในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 การพัฒนาส้วมสาธารณะในประเทศให้ได้มาตรฐานเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคติดต่อและ เพื่อความพึงพอใจของประชาชนไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเน้นพัฒนาส้วมสาธารณะในประเทศไทยให้บรรลุ 3 เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ตามมาตรฐาน หรือ Health Accessibility Safety (HAS)

สถานที่เป้าหมาย 12 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านจำหน่ายอาหาร ตลาดสด สถานศึกษา โรงพยาบาล สถานที่ราชการ สถานีขนส่ง สวนสาธารณะ ศาสนสถาน ส้วมสาธารณะริมทาง และห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการหรือผู้ดูแลส้วมสาธารณะ ดูแลส้วมให้ได้มาตรฐานปลอดภัยต่อผู้รับบริการ

สถานการณ์ส้วมสาธารณะที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ปี 2566

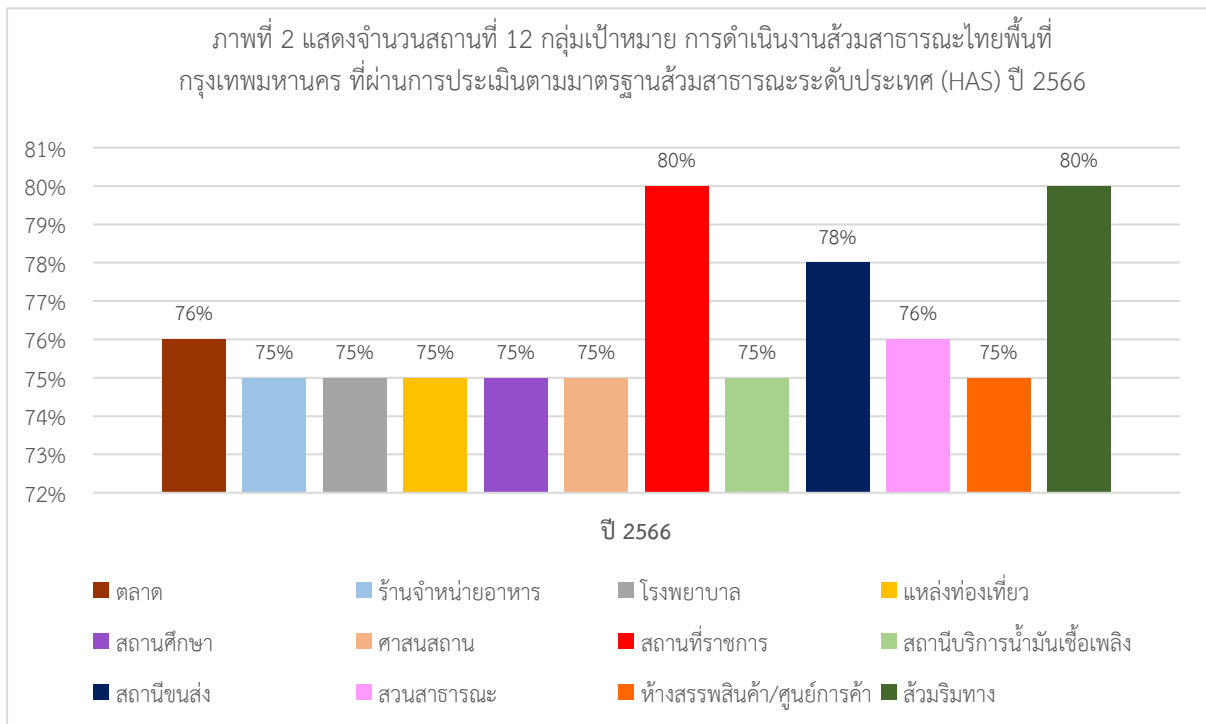
ปี 2565 สถานการณ์ส้วมสาธารณะที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) กรมอนามัย ได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาส้วมวัดที่เข้าประเมินในระบบฯ จำนวน 12,880 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.19 จากจำนวนวัดทั่วประเทศ 42,669 แห่ง พบว่า ประเมินผ่านเกณฑ์ HAS จำนวน 7,828 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 61

ปี 2566 สถานการณ์ส้วมสาธารณะที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ทั่วประเทศ มีการดำเนินการใน 12 กลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 9,319 แห่ง ผ่าน 6,599 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.81 พื้นที่กรุงเทพมหานคร มีส้วมสาธารณะที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ทั้งหมด 2,482 แห่ง ผ่าน 1,870 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75 ดังแสดงในภาพที่ 1

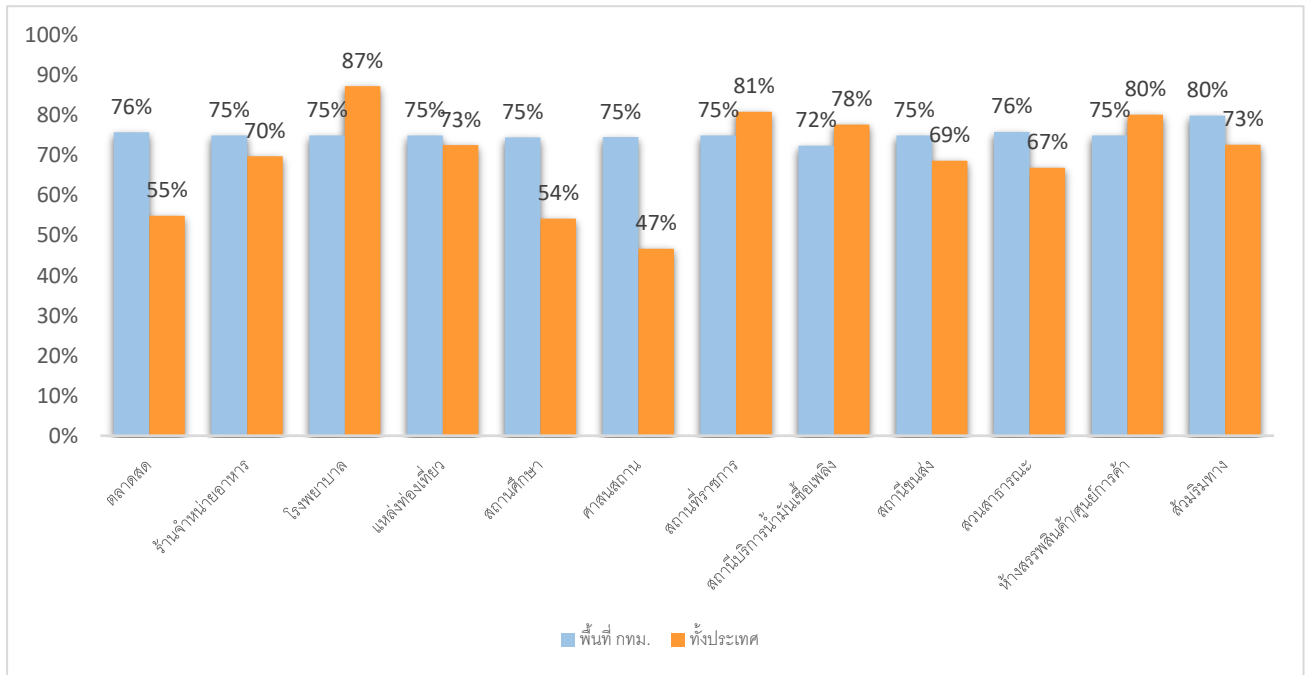
ภาพที่ 1 สถานการณ์ส้วมสาธารณะที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS)

สำหรับส้วมสาธารณะพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในสถานที่ 12 กลุ่มเป้าหมาย ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ปี 2566 พบว่า อันดับแรกคือ สถานที่ราชการและส้วมริมทาง ร้อยละ 80 รองลงมาคือ สถานีขนส่ง ร้อยละ 78 และอันดับน้อยที่สุดคือ ร้านจำหน่ายอาหาร โรงพยาบาล แหล่งท่องเที่ยว สถานศึกษา ศาสนสถาน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า ร้อยละ 75 ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสถานที่ 12 เป้าหมาย การดำเนินงานส้วมสาธารณะไทยพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ(HAS) ปี 2566

เมื่อ **เปรียบเทียบ** กับปี 2565 พบว่าปี 2566 การดำเนินงานส้วมสาธารณะ มี**แนวโน้ม** การพัฒนาเพิ่มขึ้น ใน 12 กลุ่มเป้าหมาย โดยปี 2566 กรมที่ดินและกรมอนามัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในด้านสุขอนามัยของประชาชนที่มาติดต่อราชการ ซึ่งต้องใช้ห้องส้วมสาธารณะร่วมกัน จึงได้ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างกรมที่ดิน กับกรมอนามัย และเพื่อให้สอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2565 เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ พิจารณาแผนงาน/โครงการในความรับผิดชอบ ที่เห็นสมควรนำมาดำเนินการ เพื่อมอบเป็นของขวัญปีใหม่ พ.ศ. 2566 ให้แก่ประชาชน จึงได้มี “โครงการสำนักงานที่ดินทั่วไทย ส้วมสะอาดน่าใช้ ได้มาตรฐาน HAS” ขึ้น ปัจจุบัน สำนักงานที่ดิน จำนวน 461 แห่ง ผ่านมาตรฐาน 423 แห่ง และในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีสำนักงานที่ดิน จำนวน 17 แห่ง ผ่านมาตรฐาน HAS ร้อยละ 100 และโดยในภาพรวม HAS พื้นที่กรุงเทพมหานคร มากกว่าในระดับประเทศ เนื่องจากนโยบายของกรุงเทพมหานคร ปี 2566 ให้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานส้วมสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยครอบคลุมการใช้งาน เข้าถึงง่าย ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนสถานที่ 12 กลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงานส้วมสาธารณะไทยพื้นที่กรุงเทพมหานคร กับทั้งประเทศไทย ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ปี 2566

ข้อมูลสารสนเทศ นำมาใช้ในการดำเนินงานตัวชี้วัด

1. ข้อมูล คำแนะนำในการจัดการด้านสุขอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบกิจการ
2. คู่มือแนวทางการจัดการมูลฝอย ส้วมและสิ่งปฏิกูลในโรงพยาบาล
3. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
4. กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. คู่มือ การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561
6. คู่มือนักบริหารสุขา สำนัก่อนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย